

Replans i sots humits amb megafòrbies

Josep M. Panareda

Dibuix de l'all victorial amb fulles, bulb, flors i fruit, de Maravillas.

En els replans més ombrívols, frescos i humits dels cingles i esqueis i en els sots baguenys de la part alta del Montseny es fa una de les comunitats vegetals més originals d'aquest massís, constituïda per herbes altes i frondoses. Són conegudes amb el nom de megafòrbies. En els Pirineus són força esteses, però en el Montseny només es fan en indrets molt especials i ocupen superfícies força reduïdes. En general són poc conegudes a causa de la seva localització, ja que es refugien en els sots enlairats i enclotats de les obagues de les Agudes-Turó de l'Home i del

Matagalls. Cal endinsar-se per alguns racons amagats i d'accés difícil per a descobrir aquesta joia de paisatge i de plantes. Sovint es troben en els espais entre grans blocs de pedra dels esqueis i cingles.

●●● A l'hivern, les megafòrbies són poc visibles a causa que les parts aèries de les plantes resten seques, i ajagudes pel pes de la neu. Pel maig, apareixen les brotades tendres, que en pocs dies esdevenen altes. Aquesta rapidesa en créixer és deguda a què disposen de tiges subterrànies i

arrels gruixudes, que els permeten desenvolupar-se en pocs dies. Abans solen aparèixer altres plantes més petites, com l'herba fetgera, el buixol, el pa de cucut de bosc i algunes violes, que aprofiten la llum intensa i unes temperatures no gaire baixes de les primeres setmanes de primavera per a formar-se i florir; després resten ofegades per les herbes altes.

●●● Les megafòrbies són formacions vegetals denses i altes on dominen falgueres grosses, com la falguera femella o la falguera mascle; cal advertir que malgrat aquests noms es tracta d'espècies diferents. També hi ha el marcòlic,

la genciana groga, el veratre, el fajol alpí, el cerfull bord, la valeriana, la corona de rei, el prenanthes i la gerdera, entre altres. Totes aquestes plantes assoleixen gairebé el metre d'alçària.

●●● I encara resta comentar una de les plantes més significatives de les megafòrbies, l'all victorial, que sovint constitueix petites poblacions denses en els replans dels cantons més ombrívols dels esqueis. És un all força diferent dels que són cultivats, que tothom coneix per les seves nombroses aplicacions culinàries i remeieres i els distingeix de les altres plantes per la seva olor forta tan característica; és originari d'Àsia oriental. Però hi ha nombrosos alls salvatges que creixen espontàniament en els camps, marges, prats i matollars. A Catalunya, n'hi ha una vintena, i al Montseny, almenys nou. Tots es reconeixen també per la seva forta olor tan peculiar. Només cal prémer una fulla i olorar-la. En podreu trobar en qualsevol marge; tenen les fulles primes, llargues i tendres; s'aixafen de seguida.

●●● L'all victorial també desprèn aquesta olor, però la forma de les seves fulles és ben diferent, tal com es pot observar en el dibuix que la Maravillas ha fet expressament per a Bagant. Són ben amples i amb el pecíol curt i envoltant la tija, de manera que la part inferior d'aquesta té aspecte foliós. Les flors són d'un blanc groguenc, agrupades en una inflorescència globulosa. Els bulbs són allargassats i coberts d'una túnica fibrosa d'un color bru fosc.